

Roland

FR-7

FR-7b

FR-5

FR-5b

UPUTSTVO ZA BRZO KORIŠĆENJE

Osnovno skraćeno uputstvo za brzo korišćenje FR-7/5/b V-harmonike

Ovde ćemo navesti samo nekoliko osnovnih operacija sa FR harmonikama. Za sve ostale potrebno je pročitati kompletno uputstvo.

Harmonika se napaja baterijom koja se nalazi u kućištu, sličnom onoj kod mobilnih telefona. Puni se preko pedale i multikor kabela ili se vadi i kači direktno na pedal. Na ekranu koji se nalazi na gornjem panelu možete pratiti stanje baterije.

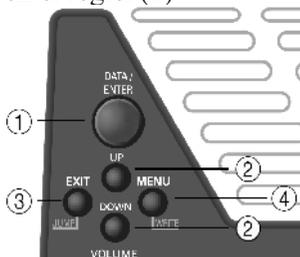
Harmonika se uključuje plavim tasterom koji se nalazi skroz na donjem delu dekle i koji se osvetli kada je harmonika uključena.

Kada pritisnete taster, sačekajte nekoliko trenutaka i harmonika je spremna za sviranje.

U startu ona već radi kao klasična harmonika ali daje vam mnogo drugih mogućnosti od kojih ćemo ovde navesti samo neke. Pre svega funkcije panela kod desne ruke.

1. Data/enter regler (1)

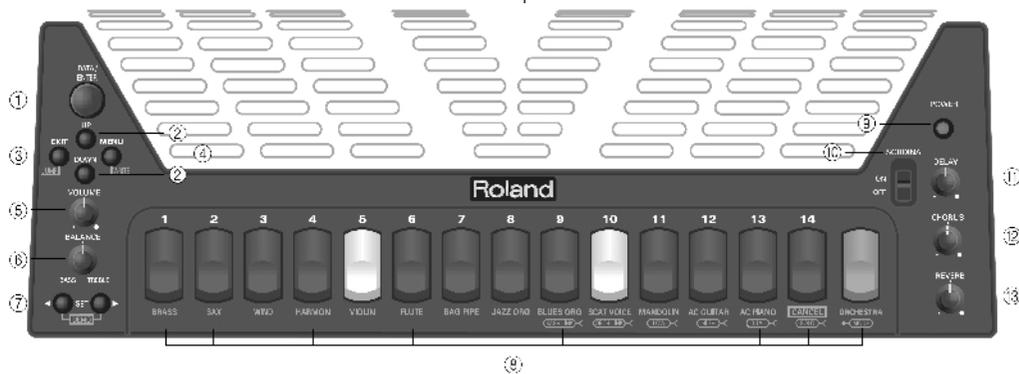
služi za kretanje po parametrima i za selektovanje istih. Kada ga okrećete smanjuje i povećava vrednost, a na pritisak potvrđuje vaš izbor.

2. Up/down tasteri. Kada je u pitanju meni oni služe za šetanje gore dole, a u modu svirke imaju više važnih funkcija

Prva je transpozicija i nju dobijate kada jednom pritisnete taster UP. Na ekranu vam se pojavi:

Sada tasterom 1 data/entry podesite transpoziciju. Dakle ako svirate iz A dura a na ekranu vam stoji kao što je prikazano transpose na 1, vaša će harmonika svirati B dur.

3. Taster EXIT služi da se iz menija vratite u mod sviranja

4. Menu/write taster vam otvara stranice na displeju za podešavanje parametara od kojih ćemo navesti samo najvažnije.

5. Potencijometar za jačinu zvuka (Volume) određuje vam generalno snagu instrumenta.

6. Balance—balans određuje odnos basova i prima (leve i desne ruke)

7. Tasteri kojima birate set (vrstu harmonike koju želite). Isto tako kada oba tastera pritisnete istovremeno možete poslušati demo pesme odsvirane na FR-7 koje će vam najbolje pokazati vrste harmonika koje postoje u njoj.

Dok pritisnete set tastere, na ekranu vam se ispisuje koju harmoniku trenutno svirate. Pored fabričkih setova (jazz, classic, mussete...) tu su i nekoliko setova koje smo programirali ovde (Dejan, Djole, Vorga...)

8. Registri. Kao i kod svake harmonike ali sa mogućnošću programiranja. Dakle možete po želji postaviti svih 14 registara bez ograničenja. Recimo 2 kabine 2-3 violina....

Poslednji sivi taster na dnu registara služi za pozivanje ostalih boja (orkestarski instrumenti). Pritiskom na taster Orchestra registri više ne pozivaju registre harmonike već instrumente koji su ispisani ispod registara (brass, sax, wind...)

Naravno sve to pratite na ekranu.

Da bi izabrali orkestarsku boju na klavijaturi, pritisnite taster ORCHESTRA (sivi registar) a zatim neki od registara (registar broj 1 je, recimo, TROMBONE a ako ga stisnemo još jednom dobićemo TRUMPET).

Sada prodjite kroz ostale orkestarske registre da bi se upoznali gde se koji nalazi. Da bi ste vratili registar harmonike (poslednji koji ste svirali) pritisnite sivi registar ponovo ili dlanom MASTER REGISTRAR. Ovakva postavka se zove SOLO, što znači da pojedinačno svirate orkestarske registre ili registre harmonike.

Da bi ste svirali orkestarske registre i registre harmonike zajedno, morate preći iz SOLO u DUAL postavku.

Da bi ste to uradili, pritisnite sivi registar i zadržite ga a zatim dodajte registar broj 13 (pritisnuto zajedno).

Na ekranu će pisati ORCHESTRA MODE—DUAL. Odsvirajte par tonova. Pritiskom na MASTER registar sada birate da li će se orkestarska boja čuti ili ne zajedno sa registrom harmonike.

Da se vratite u SOLO postavku, pritisnite sivi registar, zadržite ga i pritisnite registar 14.

Na ovaj način možete pristupiti u još dve postavke HIGH (registar 12) ili LOW (reg,11).

Registri harmonike i duvački instrumenti su postavljeni tako da reaguju na meh dok su žičani instrumenti podešeni tako da reaguju na udarac (dinamiku klavijature). Naravno i jedno i drugo se podešava tako da recimo kada svirate harmoniku i mandoline u realnom vremenu možete praviti odnos, tako što ćete kada želite glasnjiju harmoniku jače razvlačiti meh, a kada želite glasnjiju mandolinu sviraćete dinamičnije.

9. Taster za uključivanje/isključivanje instrumenta.

10. Sordina on/off prekidač. Uključuje i isključuje sordinu. Dobijate tamniju i svetliju varijantu zvuka (Simulacija uredjaja koji se ranije ugradjivao u

harmonike i nalazio se ispod dekle i čijim je otvaranjem i zatvaranjem dekla propuštala manje ili više zvuka napolje i time se dobijala različita nijansa zvuka).

11.12.13. Potencijometri za određivanje stepena primenjenog EFEKTA. Veoma važni generalno za zvuk. Svi efekti se mogu menjati i prepravljati u editoru ali u toku svirke stepen određujete okretanjem potencijometra.

BAS REGISTRISTRI

U levoj ruci imate 7 registara koji funkcionišu kao redovni registri harmonike s tim da se mogu programirati kao sto je slučaj u desnoj ruci. Ali pored toga pozivaju i ostale boje u levoj ruci (bas gitare, kontre, baritone) U levoj ruci pritiskom na srednja tri registra zajedno dobijate orkestarske boje u akord basu.

Sada, pojedinačnim pritiskom na registre leve ruke menjate jednu od sedam različitih orkestarskih boja (Piano, Guitar, Voice..).

Pritiskom na prva tri donja registra dobijate Orkestarske boje u basu. Birajte jedan od 7 basova (Acoustic, Fingered, Fretless...) pojedinačnim pritiskom na registre leve strane.

Da isključite orkestarski bas ponovo pritisnite ova tri registra. Isto važi i za orkestarski akord bas.

Da uključite bariton sistem (Free bass) stisnite prva tri registra gore.

Ovo su u kratkim crtama opisi svih tastera na samoj harmonici. Mnoštvo funkcija nalazi se na pedali koja je deo harmonike ali harmonika može da svira i bez nje.

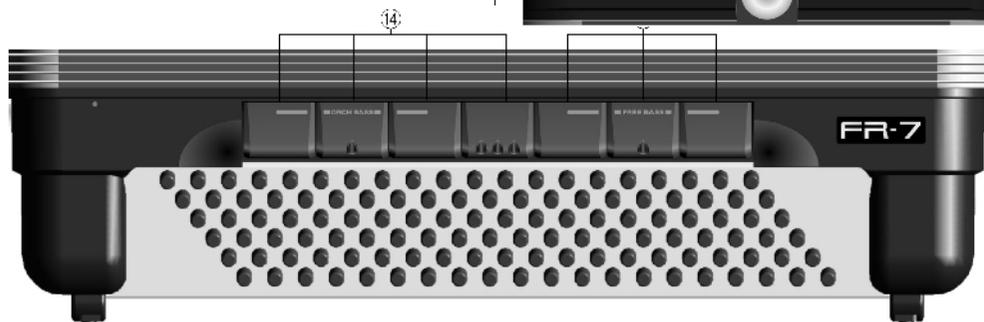
VAŽNO!

Kada svirate preko razglasta nikada ne koristite mikrofonski sistem kao kod klasične harmonike. Harmoniku uključite isključivo direktno u razglas kablom ili daljinskim sistemom.

Ispod dekle nalaze se osnovni konektori. Veliki FBC-7 služi za povezivanje harmonike sa pedalom i za punjenje baterije. Tu je i izlaz za slušalice (phones) gde uključujete slušalice kada želite da vežbate u tišini.

I naravno 2 izlaza levi i desni. Ukoliko ne želite da svirate stereo upotrebite bilo koji od ta dva izlaza. Dakle iz ovih izlaza harmoniku uključujete direktno u razglas.

Ukoliko svirate preko ozvučenja, vašu harmoniku čujete i dalje preko zvučnika koji se nalaze u hamonici. Ukoliko to ne želite (želite da se čuje samo preko razglasta) dovoljno je da u konektor phones (20. na slici) uključite bilo kakav adapter (ima ga na svim slušalicama) koji će isključiti zvučnike.

Kada ostavljate harmoniku pazite da je ne ostavljate vertikalno jer postoji mogućnost da oštete kablove koji su uključeni dole! Harmonika ne može da pravi mikrofoniju, pa možete stajati pored samog monitora/zvučne kutije.

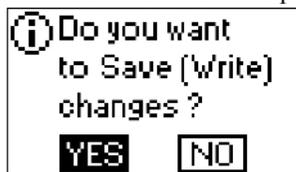
Nekoliko osnovnih stavki

Harmonika standardno štimuje na 440 kHz, ali ukoliko vam to ne odgovara, svirate sa drugim akustičnim instrumentima koji su u drugom štimu, morate podesiti štim.

Pritisnite Meni taster 4 i reglerom data/enter vrtite do ove slike na ekranu. Ulazite u meni TUNING. Okrećite taster dok na ekranu ne dobijete:

Sada pritisnite taster DATA i vrtite ga dok ne dobijete štim koji želite. Sve vreme pratite na ekranu na koliko ste hertza i probajte harmoniku najbolje sa nekim neutralnim registrom bez tremola. Kada ste podesili štim izadjite tasterom EXIT. Harmonika ce vas pitati da li želite da zadržite takve parametre

Ukoliko odgovorite sa NO, svaki put kada upalite harmoniku ona će štimati na standardnih 440. Ukoliko odgovorite sa YES Pitaće vas da li želite da zadržite takva podešavanja.

Ukoliko želite, pritisnite taster Write i vaša će harmonika stalno štimati na onoliko koliko ste podesili i kao potvrdu će prikazati:

Naravno, uvek možete ponovo da je podesite na bilo koju vrednost istim postupkom.

Osetljivost meha –bellows curve

Harmonika vam nudi 8 režima rada meha:

Fixed low, med, high

U ova 3 režima nije potrebno razvlačiti meh (harmonika svira sama ali nemate ni dinamiku u mehu)

X–light, light, standard, heavy, X–heavy

5 Osetljivosti meha od najmanje osetljivosti do vrlo visoke osetljivosti. Najprirodniji osećaj je na standard i na heavy mada je to individualno, pa treba isprobati sve u praksi. Ovo se podešava tako što ponovo ulazite u meni i na ekranu tražite “system parameters” (opet okretanjem tastera DATA)

Kada stignete do ekrana 8.3 dobijate ovu sliku.

Pritisnite taster DATA da vam parametar postane obeležen (markiran). Okretanjem potencijometra DATA na ekranu će vam se ispisivati ponuđene vrednosti za podešavanje meha. Istovremeno probajte instument i vidite koji vam položaj najviše odgovara u tom trenutku. Kada ste odabrali

položaj tasterom EXIT napuštate meni. Kao što je slučaj kod štimanja, parametar možete upisati pomoću WRITE ili svaki put pri paljenju harmonike podešavati po želji.

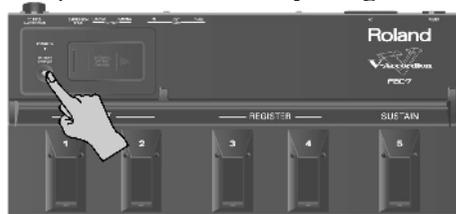
Spisak parametara koje možete menjati je priložen na poslednjoj strani i možete komotno eksperimentisati sa svim parametrima. Kretanjem i pomeranjem parametara ne možete ništa da “pokvarite”. U najgorem slučaju harmonika se lako vraća na fabričko podešavanje a svi setovi koje ste sami programirali mogu se sačuvati u kompjuteru i uvek ih možete “vratiti “ u harmoniku ili razmeniti boje sa nekim od kolega.

Boljim poznavanjem instrumenta moći ćete da programirate originalne setove sa gotovim kombinacijama boja hamonike i ostalih boja kao i sasvim novih zvukova harmonike bez ograničenja u broju glasova, štimanju.....

Bateriju je najbolje trošiti do kraja, i do kraja puniti. Tako joj se produžuje vek trajanja. Korisno je imati i 2 baterije te ih naizmenično puniti.

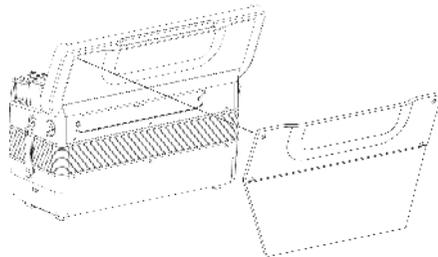
Kada je instrumenat povezan kablom za pedal, baterija se ne troši!

Kada želite da je puniti, potrebno je na pedali pritisnuti taster batery charger

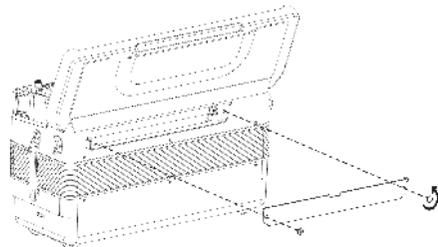

Ukoliko je povezana kablom FBC 7

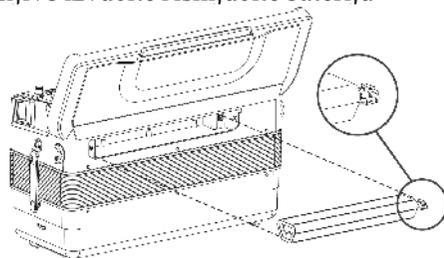
Takodje bateriju možete puniti kada je izvadite iz hamonike – nalazi se ispod jastučeta za grudi

Otvorite pažljivo metalni poklopac sa 2 šrafa

Pažljivo izvucite i isključite bateriju

Otvorite poklopac na pedali

I uključite kabel na odgovarajuće mesto u otvoru

Pored konektora je taster EXTERNAL BATTERY CHARGER Pritisnite ga da lampica gori...punjenje je time počelo.

Kada lampa počne da svetli zeleno, punjenje je završeno.

Hamoniku možete svirati i bez baterije ali samo kada ste direktno uključeni s FBC-7

kablom. Midi priključci, dodatni audio izlazi i konektori za dodatne pedale nalaze sa na FBC-7.

Posebno velike mogućnosti instrument ima povezivanjem sa kompjuterom i sa drugim midi instrumentima (notiranje, sekvenciranje, sviranje drugog sinta/modula) i prenos dinamike meha u MIDI. Sve što odsvirate, u kompjuteru možete prepravljati drugde i vratiti u samu harmoniku.

Važno! Veliki kabel koji vezuje harmoniku i FBC-7 nikada nemojte uključivati i isključivati dok je uključena harmonika i pedala. Kada ga uključite, osigurajte ga oplatom koja ga okružuje i proverite da li je korektno uključen.

Za svaku pomoć ili nejasnoće slobodno pozovite
Djordje Čavić
063-333-987

1. TUNING

- 1.1 Master Tune
- 1.2 Transpose
- 1.3 Scale
- 1.4 Scale Edit
- 1.5 Scale Assign

2. TREBLE EDIT

- 2.1 Reed Type
- 2.2 Register
- 2.3 Reed Volume
- 2.4 Treble Octave
- 2.5 Valve Noise
- 2.6 Musette Detune
- 2.7 Bellows Detune
- 2.8 Reverb Send
- 2.9 Chorus Send
- 2.10 Delay Send
- 2.11 Aftertouch Pitch
- 2.12 Bass Link
- 2.13 Orchestra Link
- 2.14 Treble MIDI TX

3. BASS EDIT

- 3.1 Reed Type
- 3.2 Register
- 3.3 Reed Volume
- 3.4 Button Noise
- 3.5 Reed Growl
- 3.6 Bellows Detune
- 3.7 Reverb Send
- 3.8 Chorus Send
- 3.9 Delay Send
- 3.10 Bass MIDI TX
- 3.11 Chord MIDI TX

4. FREE BASS EDIT

- 4.1 Reed Type
- 4.2 Register
- 4.3 Reed Volume
- 4.4 Button Noise
- 4.5 Reed Growl
- 4.6 Bellows Detune
- 4.7 Reverb Send
- 4.8 Chorus Send

4.9 Delay Send
4.10 Free Bass MIDI TX

5. ORC BASS EDIT
5.1 Lowest Note
5.2 Orc Bass Release Time
5.3 Orc Bass Volume
5.4 Reverb Send
5.5 Chorus Send
5.6 Delay Send
5.7 Orc Bass MIDI TX

6. ORCHESTRA EDIT
6.1 Orchestra Octave
6.2 Orchestra Volume
6.3 Bellows Detune
6.4 Reverb Send
6.5 Chorus Send
6.6 Delay Send
6.7 Aftertouch Pitch
6.8 Orchestra MIDI TX

7. SET COMMON
7.1 Reverb Macro Type
7.2 Reverb Parameters
7.3 Chorus Macro Type
7.4 Chorus Parameters
7.5 Delay Macro Type
7.6 Delay Parameters
7.7 Name
7.8 Master Bar Recall
7.9 Icon

8. SYSTEM
8.1 LCD Contrast
8.2 Parameter Access
8.3 Bellows Curve
8.4 Pedal Controller
8.5 Bass & Chord Mode
8.6 Free Bass Mode
8.7 Stereo Width
8.8 Auto Power OFF
8.9 Startup
8.10 Startup Name

9. UTILITY
9.1 Battery Status
9.2 Copy ALL Effects
9.3 Copy Reverb
9.4 Copy Chorus
9.5 Copy Delay
9.6 Copy SET
9.7 Bulk Dump ALL
9.8 Bulk Dump SET
9.9 Restore SET

10. MIDI
10.1 RealTime RX-TX
10.2 Ext. Seq. Playback
10.3 Bellows TX Resolution

--	--

--	--

Generalni zastupnik i distributer Roland, Boss, Edirol, Cakewalk i RSS proizvoda za područje Srbije, Crne Gore i Makedonije
MusicAP d.o.o.
Sutjeska 5
24413 Palić, Subotica
www.musicap.rs
tel : 024 / 539-395 ; 063-877-28-43

Možete nas naći :

